

การส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร Promoting Occupations for the Disabled under the New Way of Life In Bangkok

ณรงค์ ไปวันเสาร์^{1*} และ พรสวรรค์ จันทรมวรกุล²
(Narong Phaiwansao^{1*} and Pronsawan Chansomworakun²)

^{1*}นักวิชาการอิสระ กรุงเทพมหานคร

^{1*}Independent Scholar, Bangkok Thailand

²นักวิชาการอิสระ กรุงเทพมหานคร

²Independent Scholar, Bangkok Thailand

*Corresponding author E-mail: narong@phaiwansao.com

Article history:

Received 15 February 2025

Revised 20 April 2025

Accepted 22 April 2025

SIMILARITY INDEX = 6.10 %

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้พิการในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 108,854 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้มาจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ ใช้การสุ่มอย่างง่าย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมาก โดยด้านทักษะการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเข้าถึงการส่งเสริมอาชีพ ด้านการเข้าถึงทุนในการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และด้านช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลการส่งเสริมการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ความต้องการ การส่งเสริมการประกอบอาชีพ ผู้พิการ วิถีชีวิตใหม่

ABSTRACT

The research aimed to 1) study the need to promote occupation for the disabled under the new way of life in Bangkok and 2) compare the need to promote occupation for the disabled under the new way of life in Bangkok classified by personal characteristics. This was quantitative research using a questionnaire as the tool for data collection. The population used in the study consisted of 108,854 disabled people in Bangkok. A sample of 400 people was obtained from Taro Yamane's ready-made table using simple random sampling. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing using Independent t test and One-Way ANOVA

The research results found that 1) the overall need for career promotion for the disabled under the new way of life was at a high level. By career skills had the highest demand, access to career promotion, access to capital for career promotion, and channels for accessing career promotion information had the high demand. 2) The results of the comparison of the need for career promotion for the disabled under the new way of life, classified by gender, age, education level, marital status, occupation, average monthly income, and different types of disability, revealed no significant differences in demand for career promotion

Keywords: Need, Promoting Occupations, Disabled, New Way of Life

1. บทนำ

หลังจากเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ยาวนาน ทำให้หลายคนต้องเรียนรู้ ที่จะอยู่รอดให้ได้ในสถานการณ์แบบนี้ ไม่ว่าจะเป็นการอยู่รอดจากโรคภัย หรืออยู่รอดจากผลกระทบของเศรษฐกิจ แต่ทุกวิกฤตย่อมมีทางออกเสมอ และเมื่อเกิดวิกฤตมนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ ปรับตัว เพื่อเอาชนะปัญหา และดำรงชีวิตอยู่ต่อไป วิกฤตหลายครั้งที่เคยผ่านมา เช่น สึนามิ ปี 2547 หรือน้ำท่วมใหญ่ ปี 2554 เกิดความช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกันมากมาย เกิดนวัตกรรมการแก้ปัญหา เกิดระบบความช่วยเหลือ เกิดกลุ่มจิตอาสา บางคนลุกขึ้นมาทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน และสุดท้าย เรื่องร้ายก็จะค่อย ๆ คลี่คลายและผ่านไป ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจนกลายเป็นความปกติ รูปแบบใหม่ ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิถีปฏิบัติ และการจัดการการใช้ชีวิตแบบใหม่ก็เกิดขึ้น หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรง อย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.), 2563) ชีวิตวิถีใหม่หรือความปกติใหม่ เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต และกำลังจะกลายเป็นวิวัฒนาการใหม่ของสังคมมนุษย์ และระบบสังคมใหม่ของโลกอีกด้วย รูปแบบชีวิตวิถีใหม่นี้ ประกอบด้วย วิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการการใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต ซึ่งสิ่งที่จะเกิดขึ้นนั้นล้วนเป็นสิ่งที่เราต้องปรับตัว ไม่อาจคาดคะเนได้ว่าจะมีสิ่งใดที่จะเปลี่ยนแปลงไปบ้างหรือมีอะไรจะเกิดขึ้นได้บ้าง การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงต้องเปลี่ยนไปและปรับพฤติกรรมใหม่ เมื่อต้องการปฏิบัติงานที่บ้าน (อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญา, 2565)

ความพิการเป็นสถานะทางสุขภาพที่แสดงออกมาในลักษณะของการสูญเสียความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตในสังคม จากรายงานขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO], 2011) ในการดูแลหรือให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 นอกจากกำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับสวัสดิการ ความช่วยเหลือจากรัฐในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพและการพัฒนาศักยภาพ ทั้งทางการแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสวัสดิการสังคมแล้ว คนที่มีความพิการรุนแรง หรือมีสภาพความพิการมากจนไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง (ธิดารัตน์ นงค์ทอง, 2560) จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 สถานประกอบการหลายแห่งต้องปรับลดจำนวนพนักงานลงหรือยังไปก่อนหน้านี้ก็ต้องปิดตัวอย่างถาวร จึงทำให้อัตราส่วนการจ้างงานคนพิการลดลงตามไปด้วย มูลนิธินวัตกรรมทางสังคมที่ดูแลการจ้างงานตามมาตรา 35 กว่า 3,000 คน ได้ทำการสำรวจผลกระทบต่อการจ้างงานพบว่าตำแหน่งงานจะหายไปราวร้อยละ 15-20 ซึ่งภาครัฐจะต้องเข้ามาดูแลแรงงานกลุ่มนี้อย่างเร่งด่วน เนื่องจากคนพิการเป็นกลุ่มประชากรที่เปราะบางมาก คนพิการที่เคยมีงานทำแล้วกลับมาทำงานจะได้รับผลกระทบในระดับสูง เช่น นอกเหนือจากเรื่องของเงินเดือนแล้ว เมื่อได้ทำงานคนพิการเหล่านี้มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นที่พึ่งพิงให้กับครอบครัวจากที่เคยเป็นผู้รับมาโดยตลอด รู้สึกมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี เป็นต้น นอกจากนี้ การที่คนพิการส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย มีข้อจำกัดทางกายภาพ มีความลำบากในการเดินทางไปทำงาน ประกอบกับสถานประกอบการไม่มีความพร้อมในการรับคนพิการเข้าทำงาน ทำให้ยิ่งไม่ใช่เรื่องง่ายที่คนพิการจะกลับเข้าสู่การทำงานอีกครั้งเมื่อเทียบกับคนทั่วไป (TDRI, 2563ก)

ในช่วงโรคระบาดโควิด-19 คนพิการได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันกับแรงงานและอีกทั้งข้อจำกัดทางด้านร่างกายทำให้อยู่ในสถานะเปราะบางกว่าคนทั่วไป เช่น ข้าวถุงเป็นใบ้ พืชโควิด-19 โรงงานขาดทุนถูกเลิกจ้าง มีเงินติดตัว 5 บาท อยากกลับบ้าน หรือ คนพิการ แม่-ลูก ตกงานช่วงโควิด ไร้เงิน ถูกทิ้ง กลับบ้าน

ไม่ได้ เป็นต้น โดยภาครัฐได้ออกมาตรการช่วยเหลือคนพิการในระยะสั้น ได้แก่ การเพิ่มเบี้ยคนพิการจากคนละ 800 บาทเป็น 1,000 บาทต่อเดือน ให้เงินเยียวยากลุ่มเปราะบาง 3,000 บาท แต่หากภาครัฐต้องการที่จะช่วยเหลือคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทางออกหนึ่งคือ การจูงใจให้บริษัทที่จ่ายเงินตามมาตรา 34 ให้เลือกที่จะจ้างงานตามมาตรา 35 เพราะจะทำให้คนพิการมีรายได้ สามารถเลี้ยงดูตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการจ้างงานอย่างมีคุณค่าและสมศักดิ์ศรี ช่วยให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง ซึ่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 กำหนดให้ตามมาตรา 33 รัฐและสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 100 คนขึ้นไปต้องจ้างคนพิการในอัตราส่วน 1:100 เข้าทำงานในสถานประกอบการ หมายความว่า หากมีลูกจ้าง 100 คน ต้องจ้างคนพิการเข้าทำงาน 1 คน ถ้าไม่สามารถจ้างคนพิการเข้าสถานประกอบการได้จะต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามค่าแรงขั้นต่ำของประเทศตามมาตรา 34 หรือจะจ้างงานคนพิการตามมาตรา 35 ที่เป็นทางเลือกการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพ คนพิการได้ 7 รูปแบบ (การให้สัมปทาน การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ การฝึกงาน การจัดให้มีอุปกรณ์ หรือมีสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดให้มีล่ามภาษามือ และการให้ความช่วยเหลืออื่นใด) ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่สถานประกอบการไม่สามารถจ้างคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการตามมาตรา 33 ได้ รวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการและข้อจำกัดของคนพิการที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระหรือต้องการทำงานที่ใกล้บ้านมากกว่า (TDRI, 2563ก) อาชีวศึกษาก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนด้านวิชาชีพจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันผู้พิการให้เข้าสู่ตลาด แรงงานได้โดยการอบรมให้ความรู้ทั้งวิชาชีพ และเทคโนโลยีในปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นแหล่งเชื่อมโยงระหว่างผู้พิการกับสถานประกอบการได้เป็นอย่างดีเนื่องจากความสัมพันธ์ในการเรียนการสอนที่เรียกว่า ระบบทวิภาคีและนักเรียน นักศึกษาของอาชีวศึกษายังเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการซึ่งจะเห็นได้จากการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึกงานหรือ ฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน ถ้ามีการสนับสนุนให้อาชีวศึกษาสามารถสร้างอาชีพในรูปแบบการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับคนพิการ จะเป็นการตอบสนองการป้อนแรงงานคนพิการเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G สำเร็จได้แน่นอน

นอกจากอาชีวศึกษาที่ต้องเปลี่ยนเพื่อมุ่งสู่เป้า หมายแล้ว สถานประกอบการและสังคมยังต้องเรียนรู้ และปรับตัวไปพร้อมกันด้วยเพื่อให้คนพิการสามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสังคมต้องพร้อมที่จะเปิดใจรับคนพิการด้วย แม้ว่าเราจะไม่สามารถพัฒนาคนพิการได้ทุกประเภท แต่คนพิการส่วนใหญ่ก็จะได้มีโอกาส (ณัฐวรรณ ศิริเตชภัทร และพิชญาภา ยืนยาว, 2563) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ตระหนักถึงการสร้างงานสร้างอาชีพให้คนพิการหลังโควิด-19 ทั้งนี้ ปัจจุบันประเทศไทยมีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้ว กว่า 2 ล้าน 9 หมื่นคน ซึ่งเกือบครึ่งหนึ่งเป็นคนพิการที่อยู่ในวัยแรงงานถึง 8 แสนคน โดยในจำนวนนี้มีคนพิการที่มีศักยภาพสามารถประกอบอาชีพได้ แต่ไม่มีอาชีพรองรับ ซึ่งกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีภารกิจส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ ตระหนักดีว่าคนพิการในวัยแรงงานเป็นกำลังการผลิตส่วนหนึ่งที่ร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโต ภายใต้รูปแบบการใช้ชีวิตวิถีใหม่ ที่มีเทรนด์การทำงานที่เปลี่ยนผ่านจากยุคอุตสาหกรรมสู่ยุคดิจิทัล โดยนำปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI เข้ามาใช้แทนแรงงานคนมากขึ้น ทำให้เกิดมิติใหม่ในการทำงานที่ทำให้คนพิการไทย ต้องได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือและองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2564)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบว่าผู้พิการต้องการการส่งเสริมการประกอบอาชีพในด้านใดบ้าง และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำนโยบายส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตใหม่

บดินทร์ ชาตะเวที (2563) New normal ก็คือ วิถีชีวิตใหม่ที่มนุษย์เรียนรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อปรับตัวให้อยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ และเมื่อไหร่ก็ตามที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปหรือมีเหตุการณ์บางอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์เราก็จะมีการปรับตัวใหม่อีกครั้งเพื่อความอยู่รอดของเรานั้นเอง แต่ถึงอย่างไรก็ตามไม่ว่าจะสถานการณ์ในปัจจุบันหรืออนาคตจะเป็นอย่างไร คนในสังคมก็ยังคงต้องปฏิบัติตัวดูแลตัวเองให้มีความสุขที่แข็งแรง จิตใจที่แจ่มใสอยู่เสมอ เพื่อพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นอีกมากมาย

TDRI (2563ข) ทำการสำรวจผลกระทบจากโรคระบาดโควิด-19 ที่เกิดขึ้นต่อคนพิการ โดยคณะวิจัยของ TDRI ดำเนินการลงพื้นที่สำรวจคนพิการทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2563 ครั้งที่ 2 ในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2563 และครั้งที่ 3 ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2563 เพื่อเก็บข้อมูลคนพิการจำนวน 56 คน ในหน่วยจ้างงานในพื้นที่ 5 หน่วยงาน ได้แก่

- 1.องค์การบริหารส่วนตำบลดอนหญ้านาง จังหวัดอยุธยา
- 2.ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระพทุมมณฑล จังหวัดนครปฐม
- 3.องค์การบริหารส่วนตำบลบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม
- 4.โครงการ The Guidelight มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
- 5.ศูนย์ฝึกอาชีพหญิงตาบอดสามพราน จังหวัดนครปฐม

โดยพบว่า ในช่วงเกิดโรคระบาดโควิด-19 คนพิการได้รับผลกระทบเหล่านี้

1) ศูนย์ฝึกอาชีพหญิงตาบอดสามพราน นอกจากจะเป็นที่ทำงานของคนพิการแล้ว ศูนย์ ฯ ยังเป็นสถานที่พักอาศัยของหมอนวดอีกด้วย ในช่วงระบาดระยะแรกที่มีคำสั่งปิดสถานประกอบการเพื่อสุขภาพรวมถึงการนวด ตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2563 ถึง 15 มิถุนายน 2563 เป็นระยะเวลากว่า 3 เดือน ทำให้หมอนวดที่อยู่ในศูนย์ ฯ ต้องเดินทางกลับต่างจังหวัด รายได้เสริมบางส่วนที่ได้จากการทำงานนวดในศูนย์ ฯ จึงหายไป เหลือเพียงรายได้ที่ได้จากการจ้างงานตามมาตรา 35 เพียงเท่านั้น

2) รายได้ลดลง เนื่องจากคนพิการบางรายได้รับการจ้างงานเป็นรายวัน เมื่อเกิดโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ถูกลดจำนวนวันทำงาน ส่งผลกระทบต่อรายได้

3) ลดจำนวนการจ้างงานคนพิการในปี 2564 เนื่องจากสถานประกอบการหรือบริษัทหลายแห่งต้องปรับลดจำนวนพนักงานลงหรือยังไปกว่านั้นคือต้องปิดตัวอย่างถาวร จึงทำให้อัตราส่วนการจ้างงานคนพิการ

ลดลงตามไปด้วย เช่น สำหรับศูนย์ฝึกอาชีพหญิงตาบอดสามพรานในปี 2564 จำเป็นต้องมีการลดอัตราการทำงานตามมาตรา 35 จากมีการจ้างงานคนพิการจำนวน 20 คนในปี 2563 เหลือเพียง 17 คนในปี 2564 เป็นต้น หรือ ศูนย์ดำรงชีวิตอิสระพุทธมณฑลจากมีการจ้างงานคนพิการจำนวน 8 คนในปี 2563 เหลือเพียง 7 คนในปี 2564 แม้ว่าตัวเลขอาจจะไม่มากนัก แต่คนพิการเป็นกลุ่มที่เปราะบางสูงหากถูกเลิกจ้างงาน เนื่องจากคนพิการมีการกระบวนกรเข้าถึงการจ้างงานมีความซับซ้อนและยุ่งยากกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป นอกจากนี้การมีงานทำนั้นก่อให้เกิดผลลัพธ์หรือการเปลี่ยนแปลงทั้งผลลัพธ์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ทักษะการทำงาน ทักษะการเข้าสังคม สุขภาพจิต สุขภาพกาย ความสัมพันธ์กับครอบครัว การมีส่วนร่วมกับชุมชนและสังคม ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงของการได้รับสิทธิสวัสดิการประกันสังคม หากคนพิการไม่เคยทำงานมาก่อนและปัจจุบันได้รับการจ้างงานเชิงสังคมตามมาตรา 33 ซึ่งนายจ้างจะต้องนำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมทำให้คนพิการสามารถเลือกรับสิทธิรักษาพยาบาลระหว่างสิทธิประกันสังคมหรือสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และยังได้รับสิทธิประโยชน์อื่นในระบบประกันสังคมอย่างครบถ้วนอีกด้วย นอกจากนี้คนพิการมีกระบวนว่า สุขภาพแข็งแรงมากขึ้นเนื่องจากได้ออกไปทำงานหรือออกกำลังกายมากขึ้นจากที่แต่ก่อนอยู่แต่ในบ้านและไม่ได้ขยับร่างกายมากนัก การไปทำงานร่วมกันกับคนพิการอื่นทำให้คนพิการมีเพื่อนมากขึ้นลดการเก็บตัวจากสังคม นอกจากนี้การที่คนพิการมีรายได้มาช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวหรือเป็นเสาหลักให้แก่ครอบครัวย่อมส่งผลต่อสุขภาพจิตและความสัมพันธ์กับครอบครัวให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

4) ความลำบากในการเว้นระยะห่างทางสังคม เนื่องจากจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เช่น คนพิการทางสายตา มักมีคนเข้ามาช่วยเหลือ แต่เนื่องจากเกิดโรคระบาดโควิด-19 ทำให้คนพิการต้องระมัดระวังมากกว่าปกติในการใช้คนแปลกหน้าเข้ามาช่วยเหลือ หรือ คนพิการทางร่างกายอย่างรุนแรงจำเป็นต้องจ้างคนดูแลในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างการช่วยเหลืออาบน้ำจึงไม่สามารถงดเว้นระยะห่างทางสังคมได้

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการ

Hammerman and Maikowski (1981) กล่าวว่า ความพิการ หมายถึง ความเสียเปรียบ และความบกพร่อง ซึ่งบุคคลหนึ่งอาจมีความบกพร่องโดยไม่พิการและพิการโดยไม่เกิดการเสียเปรียบก็ได้หากการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวหรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพสิ่งเหล่านี้สามารถเยียวยาความบกพร่องที่มีอยู่ได้ และจะไม่ส่งผลทำให้บุคคลนั้นเกิดความเสียเปรียบในการดำรงชีวิต เช่น คนตาบอดทำงานที่ใช้สายตาไม่ได้แต่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ที่มีเสียงประกอบได้สามารถเล่นดนตรีเป็นนักกีตาร์ได้ เป็นต้น

สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ (2565) ประเภทความพิการ ตามประกาศเพิ่มเติม ก.ค.2555 ได้แก่ 1. ความพิการทางการเห็น 2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 3. ความพิการการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม 5. ความพิการทางสติปัญญา 6. ความพิการทางการเรียนรู้ 7. ความพิการออทิสติก

แนวคิดการช่วยเหลือคนพิการ พัฒนา บริการ คนพิการเพื่อให้มีอาชีพและมีงานทำ แนวคิดดั้งเดิมมักใช้คำว่า “การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ” (Vocational Rehabilitation) ซึ่งสะท้อนถึงการให้นักวิชาชีพแพทย์ หรือนักฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นศูนย์กลาง และแบบแผนทางการแพทย์ (Medical Model) การช่วยเหลือให้คนพิการมีอาชีพหรือมีงานทำเป็นหน้าที่ของ “ผู้เชี่ยวชาญ” เป็นผู้ดูแลจัดการ มักจัดฝึกอบรมทักษะให้คนพิการในศูนย์ฝึกอาชีพต่าง ๆ ปัจจุบันแนวคิดการจ้างคนพิการ ที่เรียกว่า Customized Employment” (CE) ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีผู้แปลเป็นภาษาไทยไว้ชัดเจนแปลว่า “การจ้างงานตามความแตกต่างของบุคคล” หรือ “การ

จ้างงานโดยการจัดปรับให้เหมาะสมกับบุคคล” หมายถึง กระบวนการ หลักการ ยุทธวิธีที่ยืดหยุ่นที่แตกต่างไปจากกระบวนการจ้างงานปกติทั่วไป และออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งของนายจ้างและลูกจ้างหรือคนพิการ ผ่านการเจรจาต่อรอง ปรีกษาหารือ พุดคุย ระหว่างคนพิการหรือตัวแทนกับนายจ้าง โดยคำนึงถึงจุดแข็ง เจือ้นไข ความสนใจของคนพิการ การจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งสนับสนุนคนพิการ (Harvey, et al. 2013; Griffin, 2007)

วรัชชา เจริญทวีโชค (2560) กล่าวถึงการกำหนดสิทธิของคนพิการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และการประกาศใช้พระราชบัญญัติต่าง ๆ ได้เกิดกระบวนการทัศน์ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพและการจ้างงานคนพิการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในการพัฒนาอาชีพและการจ้างงานของคนพิการ โดยการเปิดโอกาสให้คนพิการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติทั้งในรูปแบบของคณะกรรมการ และการร่วมปฏิบัติในกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ
2. หลักการพัฒนาอาชีพและการจ้างงานคนพิการ มุ่งสนับสนุนให้คนพิการมีการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพในลักษณะวิชาชีพมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้สตรีที่พิการมีโอกาสในการประกอบอาชีพได้มากขึ้นด้วย
3. รูปแบบของการพัฒนาอาชีพและการจ้างงานคนพิการ การฝึกอาชีพในศูนย์ฝึกอาชีพไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีการฝึกอาชีพในชุมชนที่คนพิการอาศัยอยู่ และสามารถดำเนินงานในชุมชนได้ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างรายได้ที่สะดวกเหมาะสม และยั่งยืน

เนฐิดา พันธุ์ชูเพชร (2564) กล่าวถึงของขวัญปีใหม่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2565 สามารถทำให้ประชาชนมีอาชีพได้มากถึง 34,112 ราย คือ การสร้างอาชีพใหม่หลังโควิด (Reskill - Upskill - Newskill) เป็นการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ คนไร้ที่พึ่ง และกลุ่มเปราะบาง ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สามารถพึ่งพาตนเองได้และหลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรม/โครงการ เช่น การขายของออนไลน์ (E-Commerce) ผ่านโครงการ Future Work Academy สำหรับคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และกลุ่มอาชีพของคนพิการ ร่วมกับบริษัทชั้นนำ

พัชรมณธ์ ปิติปัญญากุล (2566) เสนอ แนวทางการยกระดับการส่งเสริมการประกอบอาชีพสำหรับคนพิการภายใต้บริบทโลกใหม่ เพื่อให้คนพิการมีความมั่นคง ในอาชีพและรายได้ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ การคุ้มครอง และการสร้างโอกาสความเสมอภาคสำหรับคนพิการ ประกอบด้วย 4 แนวทางได้แก่

- 1) การส่งเสริมการจ้างงาน กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจ้างงานคนพิการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้คนพิการได้มีส่วนร่วมในสังคม มีโอกาสในการเข้าถึงการประกอบอาชีพได้ใช้ศักยภาพของตนเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานคนพิการ ได้แก่ มาตรา 33 กำหนดให้หน่วยงาน ภาครัฐ และสถานประกอบการภาคเอกชน จ้างงานคนพิการในอัตราส่วน 100 : 1 หากไม่ดำเนินการให้ดำเนินการตามมาตรา 34 ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือดำเนินการตาม มาตรา 35 ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการหรือการให้สัมปทานพื้นที่จำหน่ายสินค้า การจัดจ้างเหมาช่วงงาน การฝึกอาชีพ เป็นต้น

- 2) การสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพประกอบไปด้วย

- 2.1) การให้บริการกู้ยืมเงินเพื่อการประกอบอาชีพจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

2.2) การรวมกลุ่มประกอบอาชีพเป็นเงินอุดหนุน ผ่านกลุ่มคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ที่มีความต้องการประกอบอาชีพ โดยให้คนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการในชุมชนรวมกลุ่ม กลุ่มละ 10 – 20 คน ขอรับการสนับสนุนเงินจากศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ

3) การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพอาชีพคนพิการ โดยการเปิดรับคนพิการ ที่มีความสนใจเข้ารับการฝึกทักษะด้านอาชีพ ผ่านศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ และศูนย์ส่งเสริมอาชีพคนพิการ ทั้ง 9 แห่ง

4) การบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ ได้แก่

4.1) การส่งเสริมอาชีพการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับปัญญาประดิษฐ์ (AI Trainers) เพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ

4.2) การสร้างอาชีพทางเลือกสำหรับคนพิการ

4.3) การส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายสินค้า ทั้งรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์

พัชรมณท์ ปิติปัญญากุล (2566) กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีงานทำ และการประกอบอาชีพของคนพิการ ประกอบด้วย

1) ด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพของคนพิการ ที่ยังไม่ความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและลักษณะงานที่เหมาะสมกับคนพิการ

2) ด้านทัศนคติและมุมมองของคนในสังคม คนพิการมีโอกาในการทำงานที่ค่อนข้างจำกัดจากทัศนคติของคนในสังคมทุกระดับไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไป นายจ้าง สถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ ที่ยังอาจมองว่าคนพิการเป็นคนที่ไม่มีความสามารถ ไม่มีศักยภาพ ไม่สามารถพัฒนาได้ เป็นบุคคลพิเศษที่ต้องดูแล

3) ด้านโครงสร้างในระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน (Infrastructure) ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาคารสถานที่ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน การคมนาคมขนส่งสาธารณะ ที่ไม่ได้ถูกออกแบบหรือรองรับเพื่อให้คนพิการและทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล หรือ Universal Design ส่งผลให้คนพิการต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเดินทาง

4) ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐและบูรณาการฐานข้อมูล ขาดระบบการให้บริการแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการคนพิการได้อย่างสะดวก รวดเร็วได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งข้อมูลด้านคนพิการมีหลายหน่วยงานที่มีฐานข้อมูลด้านคนพิการแต่ละด้านยังขาดการเชื่อมโยงบูรณาการ ฐานข้อมูลเพื่อให้การจัดบริการให้กับคนพิการตรงตามความต้องการของคนพิการอย่างแท้จริง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้พิการในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีบัตรประจำตัวผู้พิการ จำนวน 108,854 คน (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้พิการในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีบัตรประจำตัวผู้พิการ จำนวน 400 คน ได้มาจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3.2 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร

3.3 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบ ดังนี้

1. การกำหนดเนื้อหาของข้อมูลที่ต้องการ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย
2. การศึกษาจากเอกสาร ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบสอบถาม
3. การร่างแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทความพิการ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ
 1. ด้านทักษะการประกอบอาชีพ จำนวน 5 ข้อ
 2. ด้านการเข้าถึงการส่งเสริมอาชีพ จำนวน 5 ข้อ
 3. ด้านช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลการส่งเสริมการประกอบอาชีพ จำนวน 5 ข้อ
 4. ด้านการเข้าถึงทุนในการส่งเสริมการประกอบอาชีพ จำนวน 5 ข้อซึ่งเป็นการสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้พิการ โดยแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้มาตราลิเกิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 หมายถึง ความต้องการน้อยที่สุด, ระดับที่ 2 หมายถึง ความต้องการน้อย, ระดับที่ 3 หมายถึง ความต้องการปานกลาง, ระดับที่ 4 หมายถึง ความต้องการมาก และระดับที่ 5 หมายถึง ความต้องการมากที่สุด
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพเพิ่มเติม
4. การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม โดยตรวจสอบโครงสร้างแบบสอบถาม และข้อคำถามในแบบสอบถาม ว่าครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัยหรือไม่ ตรวจสอบรูปแบบของแบบสอบถาม ภาษาที่ใช้ การเรียงลำดับและความยาวของคำถาม โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1
5. การทดสอบแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่คล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย นำผลการทดสอบมาพิจารณาเกี่ยวกับความชัดเจนของคำชี้แจง ความเข้าใจข้อคำถาม การแปลความหมายข้อความของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อคำถามในแบบสอบถาม
6. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.88-0.92
7. สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้ผู้พิการในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีบัตรประจำตัวผู้พิการจำนวน 400 คน ให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยคอยช่วยเหลือเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ตอบแบบสอบถาม
2. เก็บแบบสอบถามกลับคืนมา และดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 400 ฉบับ โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดย

1. ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้พิการในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีบัตรประจำตัวผู้พิการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทความพิการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านทักษะการประกอบอาชีพ ด้านการเข้าถึงการส่งเสริมอาชีพ ด้านช่องทางการเข้าถึงข้อมูลการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ด้านการเข้าถึงทุนในการส่งเสริมการประกอบอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$: Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. การเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรเพศ และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อหาค่าความแตกต่างของตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทความพิการ กรณีเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการตรวจสอบเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ที่ระดับ .05

3.6 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาของข้อมูลที่ต้องการ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย
2. ศึกษาจากเอกสาร ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และการสร้างแบบสอบถาม
3. การร่างแบบสอบถาม ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม ทดสอบแบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม และสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
4. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บคืนตรวจสอบความถูกต้อง
5. วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติ
6. นำเสนอผลการวิจัยตามความมุ่งหมายการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนา

4. ผลการวิจัย

ความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.28) โดยข้อการได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถทำให้จะได้รับการจ้างงาน และมีรายได้เพิ่มขึ้น ผู้พิการมีความต้องการมากที่สุด ด้านการเข้าถึงการส่งเสริมอาชีพ อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.15) โดยข้อการมีระบบฐานข้อมูลคนพิการ ผู้พิการมีความต้องการมากที่สุด ด้านการเข้าถึงทุนในการส่งเสริมการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.12) โดยข้อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนทำให้ประกอบอาชีพได้หลากหลาย ผู้พิการมีความต้องการมากที่สุด ด้านช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลการส่งเสริมการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.09) โดยข้อมีสื่อเป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ ผู้พิการมีความต้องการมากที่สุด

การเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทความพิการที่แตกต่างกันมีความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปและอภิปรายผลวิจัย

ความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก “COVID-19” ทำให้รายได้ลดลงแต่รายจ่ายเพิ่มขึ้น ผู้พิการจึงต้องการได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวันของตัวเองและครอบครัวผู้พิการได้ สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านทักษะการประกอบอาชีพ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้พิการเห็นว่าเมื่อตนเองมีทักษะ ความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นจะทำให้ได้รับเงินหรือค่าตอบแทนในการทำงานมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ วรษา เจริญทวีโชค (2560) ที่พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถมากที่สุด โดยปัญหาอุปสรรคจากปัจจัยส่วนบุคคล คือ ผู้พิการมีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับงานที่ทำ และขาดทักษะที่จำเป็นสำหรับงานที่ทำ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้พิการสามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง

ด้านการเข้าถึงการส่งเสริมอาชีพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการประกอบอาชีพของผู้พิการมีจำกัด ผู้พิการส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพอิสระ เช่น นวดแผนไทย พยากรณ์โชคชะตา จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น การมีระบบฐานข้อมูลคนพิการจะสามารถสนับสนุนให้เกิดการประกอบอาชีพคือ ทำให้ผู้พิการและผู้ประกอบการสามารถติดต่อกัน หรือเกิดการจ้างงานผู้พิการเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ธรณรงค์ จันโต (2563) ที่พบว่า ในด้านโอกาสนั้นควรมีกฎหมายที่สนับสนุนให้เกิดการจ้างงานคนพิการ มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการช่วยให้คนพิการสามารถทำงานได้ง่ายยิ่งขึ้น มีระบบฐานข้อมูลคนพิการที่สามารถสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานคนพิการเพิ่มขึ้น และการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการให้เพิ่มมากขึ้น

ด้านการเข้าถึงทุนในการส่งเสริมการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการระบาดของ COVID-19 มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของคนพิการ ถูกจำกัด ขาดโอกาส ในการมีอาชีพและรายได้ และคนพิการไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ขาดความรู้เรื่องแหล่งทุนในการสนับสนุน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจ หรือผู้พิการที่ประกอบธุรกิจต้อง

ประสบกับภาวะขาดทุนเพราะขาดเงินทุน สอดคล้องกับ สานนท์ ด้านภักดี และ จุฬาร ศรียังสรรค์ (2562) ที่พบว่าแนวทางส่งเสริมอาชีพคนพิการ ควรมีการสนับสนุนจากแหล่งทุน กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรสนับสนุนกลุ่มคนพิการที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

ด้านช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลการส่งเสริมการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากเมื่อผู้พิการได้รับฝึกอาชีพ หรือสิ้นสุดการอบรมการส่งเสริมอาชีพจากกลุ่มองค์กรต่างแล้วผู้พิการแล้วไม่ได้มีสื่อที่จะสนับสนุนให้เกิดการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชีรภัทร กิจจารักษ์ (2561) ที่พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม ควรมีช่องทางการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น

ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการภายใต้วิถีชีวิตใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทความพิการที่แตกต่างกันมีความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้พิการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ มีรายได้ไม่สูงและไม่มั่นคง ความสามารถในการทำงานของคนพิการไม่มากพอตามความต้องการของสถานประกอบการทำให้ไม่ได้รับการจ้างงาน ผู้พิการจึงมีความต้องการส่งเสริมการประกอบอาชีพไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการสำรวจของ ศศินันท์ วาสิณ ฤเดช เกิดวิชัย และวรางคณา จันทรคง.(2556).ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาพิการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคนพิการ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิต ควรมีการจัดทำแพลตฟอร์มเพื่อช่วยเหลือผู้พิการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
2. การจัดทำระบบฐานข้อมูลคนพิการ ควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีข้อมูลผู้พิการ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และดำเนินการขึ้นทะเบียนคนพิการที่ยังเข้าไม่ถึงการขึ้นทะเบียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการ
3. การส่งเสริมการประกอบอาชีพโดยสร้างอาชีพทางเลือกสำหรับผู้พิการ ควรส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะวิชาชีพให้ตรงกับอาชีพ โดยบูรณาการร่วมกับภาคเอกชนที่มีความสนใจในการสร้างอาชีพให้กับคนพิการ เพื่อสร้างโอกาสที่จะได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพ ที่ตอบสนองความต้องการทุกมิติของผู้พิการ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสำเร็จในอาชีพของผู้พิการที่ได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ
2. ควรศึกษาแนวทางการประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนเพื่อผลักดันนโยบายส่งเสริมการประกอบอาชีพผู้พิการ
3. ควรศึกษาการพัฒนาระบบการจ้างงานและการส่งเสริมการมีงานทำ การเปิดโอกาสเข้าสู่การทำงานของผู้พิการ และโอกาสความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงานของผู้พิการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2564). **พท.เปิดตัวของขวัญปีใหม่ 2565 “Future of Work เพื่อคนพิการ..สู่อาชีพใหม่ สร้างรายได้”**เป้าหมายสร้างอาชีพใหม่ให้คนพิการ. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://dep.go.th/en/news/news-release/พท-เปิดตัวของขวัญ-ปีใหม่-2565-“future-of-work-เพื่อคนพิการ-สู่อาชีพใหม่-สร้างรายได้”-เป้าหมายสร้างอาชีพใหม่ให้คนพิการ>.
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2567). **ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2568 จาก https://ecard.dep.go.th/nep_all/file/Stat2567/Stat_Jan67.pdf
- ณัฐวรรณ ศิริเดชภัทร์ และ พิษญาภา ยืนยาว. (2563). **อาชีวศึกษากับการสร้างอาชีพแรงงานคนพิการเพื่อเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 12, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2828-2836.**
- ธิดารัตน์ นงค์ทอง. (2560). **การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนพิการรุนแรง ทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว. วารสารพัฒนาสังคม, 19(2), 113-131.**
- ธีรภัทร กิจจักษ์. (2561). **การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้กับผู้พิการสายตาด้อยโอกาสในจังหวัดเพชรบูรณ์: การประสานและการนํานโยบายไปปฏิบัติ. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 13 (3), 309-320.**
- เนฐิดา พันธุ์ชูเพชร. (2564). **พม. แลงเปิดตัวของขวัญปีใหม่ 2565 มุ่งเน้นสร้างอาชีพใหม่หลังโควิด-19 พร้อมจับมือ กท. ขับเคลื่อนโครงการ "สร้างคน สร้างโอกาส สร้างชาติมั่นคง" ภายใต้แนวคิด "ดี เก่ง กล้าด้วยดนตรี กีฬา และศิลปะ".** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2568 จาก https://www.m-society.go.th/news_view.php?nid=32082
- บดินทร์ ขาตะเวที. (2563). **พฤติกรรม กับ ชีวิตวิถีใหม่: New Normal.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://www.ttmed.psu.ac.th/th/blog/258>
- พัชรมณต์ ปิติปัญญากุล. (2566). **แนวทางการยกระดับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ สำหรับคนพิการ ภายใต้บริบทโลกใหม่. รายงานการศึกษาค้นคว้าส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และคุณธรรม รุ่นที่ 97 วิทยาลัยนบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน ก.พ..**
- รณรงค์ จันใด (2563) **แนวทางการจ้างงานและการส่งเสริมการมีงานทำของคนพิการในประเทศไทย. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 12(2), 158-173.**
- วรา เจริญทวีโชค. (2560). **แนวทางพัฒนาการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- ศศิรินทร์ วาสิน ฤเดช เกิดวิชัย และวรางคณา จันทรังค.(2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดนนทบุรี.วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 7(2).83-96.**

- สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ. (2565). **Part I: การตรวจประเมินและวินิจฉัยความพิการ ตามพ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2568 จาก https://ecard.dep.go.th/nep_all/file/training2565/deform03.pdf
- सानนท์ ด้านภักดี และ จุฬาทพร ศรีรังสรรค์. (2562). รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพคนพิการ จังหวัดชัยภูมิ. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี**, 9(1), 134-146.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2563). **สร้างสุขวิถีชีวิตใหม่. จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2568 จาก <https://www.thaihealth.or.th/wp-content/uploads/2020/05/638.pdf>
- อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญา.(2565). การปรับตัวในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) เพื่อเตรียมพร้อมสู่ new normal สำหรับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน มหาวิทยาลัยมหิดล. **สถาบันวิจัยญาณสังวร**, 13(1), 85-104.
- Griffin, R. W., and Moorhead, G. (2007). **Organization Behavior: Management People and Organization.** (8th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Hammerman, S. and Maikowski, S. (1981). **The economics of disability international perspection.** New York: n.p.
- Harvey, J., Szoc, R., Dela Rosa, M., Pohl, M., & Jenkins, J. (2013). **Understanding the competencies needed to customize jobs: A competency model for customized employment.** *Journal of Vocational Rehabilitation*, 38 (2), 77 - 89.
- TDRI. (2563ก). **ผลกระทบของโควิด-19 ต่อการจ้างงานคนพิการและทางออกเชิงนโยบาย.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://tdri.or.th/2020/12/covid-66/>
- TDRI. (2563ข). **ปัญหาโควิด-19 กับผลกระทบต่อกลุ่มคนพิการ.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://tdri.or.th/2020/04/covid-15/>
- World Health Organization [WHO]. (2011). **Guideline: Vitamin A supplementation in pregnant women.** Geneva: World Health Organization.
- Yamane, T. (1973). **Statistic: An introductory analysis.** New York: Harper & Row.